

Prescripció Social a l'Atenció Primària de Salut. Registre a l'història Clínica Electrònica (ECAP)

Coordinadora: Ana Ríos Jiménez, Adjunta a la Direcció de Cures d'Atenció Primària de l'Institut Català de la Salut (ICS).

Membres del grup de treball:

Albert Brau. Metge de Família. Referent d'ECAP Barcelona ciutat.

Jordina Capella. Sub-direcció General de Drogodependències Agència de Salut Pública de Catalunya. Prescripció Social.

Israel Caro. Adjunt LP CAP Casernes.

Teresa Cinca. Infermera EAP Sabadell 6. Referent d' Atenció Comunitària SAP Sabadell.

Victoria Feijó. Tècnic de salut. BASIQ.

Angelina Gonzalez. Sub-direcció General de Promoció de la Salut. Agència de Salut Pública de Catalunya.

Mar Isnard. Adjunta a direcció SAP Barcelonès Nord i Maresme.

Paqui Jurado. Referent Salut i escola Barcelona Ciutat.

Isabel Martínez. directora EAP Castellar del Vallès, Sentmenat, Polinyà i Sant Llorenç.

Ainhoa Molins. Sub-direcció General d'Ordenació i Desenvolupament Professional. Departament de Salut.

Gloria Muniente. Treballadora Social. EAP Roquetes.

Carme Nebot. Adjunta direcció SAP Muntanya-Dreta.

Raquel Royo. Treballadora Social. EAP Ciutat Meridiana.

Elisabet Solf. Adjunta direcció EAP Carmel.

Professionals revisors:

Fleur Braddick. Subdirecció General de Drogodependències, Agència de Salut Pública de Catalunya.

Joan Colom. Subdirector General de Drogodependències, Agència de Salut Pública de Catalunya.

Olga Correcher. Centre Competència Funcional ECAP.

Manel Iglesias. Centre Competència Funcional ECAP.

Neus Jurado. Administrativa. EAP Sabadell Sud.

Victoria Mir. Coordinadora Treball Social. Centre Corporatiu ICS.

Nuria Rosell. Coordinadora Grup Tècnic Salut Mental Centre Corporatiu ICS.

Lorena Villa. Infermera. EAP Castelldefels Canbou (CASAP).

Ramón Vila. Metge. EAP Sabadell Sud, Coordinador Projecte del PSUSS (Prescripció Social Sabadell Sud).

URL:

http://drogues.gencat.cat/ca/professionals/prevencio/prevencio_de_trastorns_mentals/prsis/

Alguns drets reservats

© 2018, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Índex

Introducció	5
Objectiu	7
Metodologia	8
A. Pantalla resum	10
B. Pantalla nova prescripció i seguiment	12

Introducció

La prescripció social, sovint denominada com a recomanació o derivació a recursos de la comunitat, és una eina que permet als professionals de l'atenció primària remetre a les persones a una sèrie de recursos locals no clínics.

Tenint en compte que la salut de les persones està determinada principalment per una sèrie de factors socials, econòmics i ambientals, la prescripció social busca abordar les necessitats de les persones d'una manera holística. Tanmateix, té com a objectiu donar suport als individus a tenir un major control de la seva pròpia salut.

La prescripció social, a més d'ampliar els recursos terapèutics disponibles a l'atenció primària, ha demostrat ser útil per ajudar a pacients amb factors de risc psicosocial, sobretot a aquells que no requereixin o no vulguin participar en els tractaments farmacèutics o en psicoteràpia i ajudar-los a adquirir hàbits saludables, portar una vida més activa i millorar les seves relacions i el suport social.

En diversos estudis sobre prescripció social s'ha demostrat el seu potencial per millorar l'estat d'ànim, la qualitat de vida i disminuir els símptomes dels pacients amb depressió o ansietat moderada o lleu, de les persones amb problemes de salut mental crònics o persistents i de les persones hiperfreqüentadores de l'Atenció Primària. A més, s'ha observat un augment de l'autoestima, l'autoeficàcia i la millora de la confiança i l'estat d'ànim (1).

Aquest document mostra el nou mòdul incorporat a l'ECAP per al registre de la Prescripció Social. A mes a mes, incorpora al final, les instruccions per a la utilització de l'eina Actius i Salut, un aplicatiu web que permet incorporar els actius locals (recursos i activitats) per tal que puguin ser trobats a un mapa que permet fer filtre segons geo localització, sexe, edat i tema que es pretén tractar.

La Sub-direcció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya desenvolupa el **Programa Prescripció Social i Salut**. Coordina el programa i ofereix formació als Equips d'Atenció Primària que hi estiguin interessats.

Per a més informació podeu contactar per correu electrònic: prescripció.social@gencat.cat
o per telèfon: 935.513.589

Objectiu

Crear a l'ECAP un mòdul dintre del seguiment clínic a on registrar la prescripció social.

Objectius específics:

- Augmentar la participació en activitats disponibles a la comunitat per a la desmedicalització de problemes de salut que no necessàriament ho necessiten.
- Reduir l'aïllament social o el risc d'aïllament social.
- Millorar la qualitat de vida dels ciutadans en risc d'aïllament social.
- Millorar la salut mental positiva i el benestar de la població.

Metodologia

El mateix grup de treball que va portar a terme les millores del mòdul d'atenció grupal i comunitària va dissenyar el mòdul de prescripció social a ECAP.

La proposta del nou mòdul des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya s'ha desenvolupat en base al Programa Prescripció Social i Salut i s'ha compartit amb els referents dels equips COMSalut per tal d'incloure les seves aportacions.

S'han fet diverses reunions amb professionals de salut pública i tècnics de la pàgina web Actius i Salut per tal de facilitar l'accés a Actius i Salut de forma directa des de l'ECAP.

Amb les aportacions de tots i posterior consens el nou mòdul de Prescripció Social es posa a ECAP el juny del 2017.

Mòdul Prescripció social a ECAP

IMATGE DE LA ICONA de prescripció social a ECAP:

A la prescripció social es pot accedir des del Seguiment Clínic del pacient i des del mòdul de treball social.

Pot fer una prescripció social tant el/la metge/essa, com el/la infermer/a, com el/la treballador/a social de l'equip.

És recomanable vincular el motiu de la prescripció amb un problema de salut del ciutadà donat d'alta a ECAP.

La prescripció social o derivació a recursos de la comunitat és un mecanisme formal per vincular els pacients de l'atenció primària a recursos de la comunitat, amb l'objectiu d'enfortir la participació i el suport social, la promoció de la salut i el benestar.

L'ordre d'aparició de les activitats prescrites en actiu serà de més nova a més antiga segons la data de prescripció i les prescripcions tancades a la part inferior.

Des de la pantalla resum es té accés a fer activa una nova prescripció, a eliminar una prescripció feta abans seleccionada i a consultar amb detall una prescripció feta amb anterioritat fent doble clic a sobre de l'activitat a consultar.

B. Pantalla nova prescripció i seguiment

Quan el professional fa una nova prescripció d'una activitat comunitària s'entra en aquesta pantalla.

1-Data: data de la prescripció:

En cas que el professional de salut, vulgui avaluar els efectes beneficiosos de les activitats prescrites sobre la salut i el benestar del ciutadà hi ha la possibilitat de fer-ho passant als pacients un qüestionari de benestar mental de 7 preguntes) i una escala de suport social (3 preguntes). Es proposa una avaluació inicial, una al cap de 2 mesos i una 6 mesos després de l'inici de l'activitat prescrita.

2-Test Benestar Emocional:

El qüestionari consta de 7 ítems mesurats amb escala tipus Likert amb 5 opcions de resposta (1 mai – 5 sempre), sobre com s'ha sentit l'individu en les últimes dues setmanes. Aquest qüestionari ha estat adaptat recentment al català i al castellà i s'ha afegit a l'Enquesta de Salut de Catalunya.

Resultat del test de benestar emocional: és la suma de la puntuació de cada ITEM. Per tant la puntuació és de 5 a 35.

Un resultat de 5 a 26 identifica malestar emocional i un resultat de 27 a 35 identifica benestar emocional.

	1. Mai	2. Molt poques vegades	3. Algunes vegades	4. Sovint	5. Sempre
1. S'ha sentit útil	☐	☐	☐	☐	☐
2.S'ha sentit relaxat/ada	☐	☐	☐	☐	☐
3.. Ha tingut energia de sobres	☐	☐	☐	☐	☐
4.. Ha afrontat bé els problemes	☐	☐	☐	☐	☐
5. S'ha sentit bé amb vostè mateix/a	☐	☐	☐	☐	☐
6. S'ha sentit segur/a (amb confiança)	☐	☐	☐	☐	☐
7.S'ha sentit alegre	☐	☐	☐	☐	☐

3-Escala de Suport social

És l'escala OSLO 3 Recomanada en el Grup tècnic d'estadístiques de salut i enquesta europea de salut.

L'escala de Suport Social OSLO-3 forma part de la llista ECHI (indicadors de salut de la Comunitat Europea). Estudia la relació entre suport i patiment psicològic ¹. Consta de tres preguntes:

- Quanta gent està a prop seu quan la necessita perquè té un problema greu?

Respostes: 0, 1-2, 3-5, 5+.

- Quin interès mostra la gent sobre el que estàs fent?

Respostes: molt, algun, incert, poc, gens.

- És fàcil demanar ajuda als seus veïns si ho necessita?

Respostes: molt fàcil, fàcil, possible, difícil, molt difícil.

Avantatges:

- Comparació internacional.
- Brevetat, rapidesa del qüestionari.
- Possibilitat de relacionar amb altres variables com salut mental, discapacitats, dependència, etc.

Resultat de l'escala: és la suma de la puntuació de totes les preguntes i el rang va entre 3 i 14 punts. Es classifica de la següent manera:

- Entre 3 i 8: suport social pobre.
- Entre 9 i 11: suport social mig.
- Entre 12 i 14 suport social alt.

Suport social

Les següents tres preguntes estan relacionades amb el suport social.

OSS1. En el cas que tingués un problema personal greu de qualsevol tipus, amb quantes persones de prop seu podria comptar? *Llegiu les opcions de resposta.*

1	☐	Ningú
2	☐	1 o 2 persones
3	☐	De 3 a 5 persones
4	☐	6 persones o més

OSS2. Quant d'interès mostren les persones del seu entorn (família, amics, etc.) per allò que li passa o allò que fa?

Llegiu les opcions de resposta.

1	☐	Gens interès
2	☐	Poc interès
3	☐	Interès incert
4	☐	Força interès
5	☐	Molt interès

OSS3. Com de fàcil li seria demanar ajuda als seus veïns en cas que la necessités? *Llegiu les opcions de resposta.*

1	☐	Molt difícil
2	☐	Difícil
3	☐	Possible
4	☐	Fàcil
5	☐	Molt fàcil

Tant el test de benestar mental com el de suport social són els que s'utilitzen a l'Enquesta de Salut de Catalunya i estan disponibles a l'ECAP no només en el mòdul de prescripció social si no per intel·ligència activa.

4.Oferta d'activitats: en clicar la icona s'accedeix al cercador de la **web Actius i Salut** (del Departament de Salut) per triar l'activitat conjuntament amb l'usuari.

Un *actiu* és un recurs que millora la capacitat de les persones, grups, comunitats, poblacions, sistemes socials i/o institucions per mantenir i conservar la salut i el benestar, així com per ajudar a reduir les desigualtats en salut.

La web Actius i Salut té un cercador d'activitats comunitàries.

El cercador permet filtrar per categories generals (grup poblacional o tema principal) municipi, població (població destinatària), tipus d'actuació (si es busca una activitat o un recurs), situació actual (activa o històrica) i paraules clau.

A ECAP hi ha un filtre predeterminat per: sexe , edat i localització del centre a on es realitza la indicació.

Es pot descarregar el PDF de l'activitat. Hi ha la opció d'entregar el PDF amb la informació de l'activitat a l'usuari.

5.Activitat: Escriure l'activitat prescrita al ciutadà

Un cop feta una prescripció social la icona queda de color taronja.

6.Seguiment.

Per fer el seguiment de l'assistència a l'activitat indicada el professional té dues opcions excloents: Sí o NO.

Quan es marca NO: apareix un camp per seleccionar dues opcions per registrar els motius de la no assistència a l'activitat, que poden ser de dos tipus: motius personals o motius de la mateixa activitat.

Quan es marca SI: la icona queda de color verd.

7. Observacions

Hi ha un camp de text lliure on el professional pot escriure el que cregui convenient.

8. Tancament

Quan el ciutadà acaba l'activitat i el professional posa data de tancament i la icona tornarà a quedar de color gris.

9. Imprimir

Imprimir l'activitat prescrita per donar al pacient, el que constarà: nom del pacient, nom del professional que fa la indicació de l'activitat, nom de l'activitat prescrita i data de la prescripció.

ANNEX 1

COM REGISTRAR LES ACTIVITATS COMUNITÀRIES I GRUPALS EN LA WEB ACTIUS I SALUT

El cercador [Actius i Salut](#), del Departament de Salut, permet a persones i entitats fer un usuari i enregistrar activitats i recursos al cercador, permetent que, una vegada son validades, es puguin veure a un mapa que permet filtrar per tema, municipi, sexe etc.

Els Equips d'Atenció Primària també podeu incorporar les vostres activitats grupals i comunitàries, per tal que surtin al cercador de la web. Les activitats que poseu al cercador seran visibles tant per la població com pels professionals, llavors us recomanem que només inscriviu aquelles activitats que siguin obertes a participació externa i susceptibles de derivació des d'altres serveis.

Les activitats que poseu al cercador podran ser visibles per població i professionals, que les podran indicar com a prescripció social des de la icona de Prescripció social en el seguiment clínic del pacient a l'ECAP.

Per incorporar activitats o recursos al web només cal que seguiu les instruccions del document [Guia breu per emplenar el formulari d'inscripció d'activitats o recursos](#).

Per inscriure una activitat comunitària o un recurs, és imprescindible registrar-vos a l'aplicació **Aquí, sí: Actius i salut**. Només es requereix una adreça de correu electrònic i una contrasenya.

Un cop inscrits, rebreu un correu amb l'enllaç per **activar el vostre compte**. Guardeu aquest correu per tal de conservar el vostre usuari i contrasenya en cas d'oblit. Si no rebeu aquest correu, **comproveu que no s'hagi emmagatzemat com un correu brossa o spam** i, si no hi és, poseu-vos en contacte amb actius.salut@gencat.cat o al telèfon 935 513 591.

El programa permet fer dos tipus de registres:

Activitats (tallers, cursos, jornades...).

Recursos (associacions, parcs, piscines, camins...).

Un cop registrats, introducció d'activitats o recursos.

Procureu **no utilitzar majúscules** en les dades que introduïu en els formularis de registre d'activitats; només utilitzeu-les en el cas dels acrònims o les sigles.

Carregueu una imatge descriptiva de l'activitat o recurs que registreu; aquesta imatge ha de ser d'una grandària aproximada de 300 x 300 píxels o no superior a 600 kilobytes. Això és important perquè es pugui veure correctament en l'aplicació mòbil.

Els camps marcats amb asterisc (*) són d'**emplenament obligatori**.

Hi ha tres camps d'una rellevància especial en funció dels quals es classifiquen i localitzen les diferents actuacions i als quals cal prestar una atenció especial: **edat** i **sexe** de la població a la qual s'adreça l'activitat, i **localització**.

En el camp "**Edat**" heu de marcar aquell grup que més s'aproximi a l'edat a la qual s'adreça l'activitat. Quan no hi ha definida una edat en l'activitat, heu de marcar "població general".

En el camp "**Altres detalls sobre la població a la qual es destina l'activitat**", podeu especificar amb més detall el tipus de població a la qual s'adreça l'activitat, per exemple: "alumnes d'educació primària" o "malalts crònics".

En el camp **Gratuïta** cal especificar si l'activitat és gratuïta o no o bé no se sap (NS/NC)

En el camp "**Temporalitat**" podeu registrar dos tipus d'activitats:

"Activitat continuada": marcarem aquest ítem quan no es preveu data de finalització perquè es mantindrà en el temps. Per exemple, la constitució d'un consell de salut, un programa continuat de promoció de l'activitat física i també tallers d'educació per a la salut o d'atenció a cuidadors de pacients dependents que es fan de forma successiva al llarg del temps quan hi ha un nombre suficient de persones interessades.

“**Activitat temporal**”: marcarem aquest ítem quan es coneixen les dates en què es realitza l'activitat. Per exemple, unes jornades de participació ciutadana, una setmana de la salut, un curs de cuina, etc. Quan en el formulari es tria aquesta opció es desplega un nou camp per posar data d'inici i d'acabament de l'activitat, amb la possibilitat d'obrir nous intervals de dates si l'activitat es fa més d'una vegada.

És important registrar bé l'**adreça** en què es realitza l'activitat o en què hi ha el recurs. Si no es coneix el número del carrer, es pot accedir al mapa que figura més avall, clicar-hi damunt i ampliar-lo mitjançant la roda del ratolí per posar el símbol . Es pot moure amb el punter del ratolí a la **ubicació exacta** on es desenvolupa l'activitat o es troba el recurs.

Les **coordenades resultants** de la ubicació són les que utilitzarà l'aplicació per dir-nos a quina distància ens trobem del lloc on es duu a terme l'activitat o es troba el recurs i poder-nos guiar en cas de necessitat. Les distàncies resultants són calculades en línia recta per Google Maps, per la qual cosa podrien no correspondre amb la distància real.

Si l'activitat es realitza **a més d'un lloc**, cliqueu sobre el botó “Afegeix lloc” i podreu afegir altres localitzacions on es fa l'activitat.

El **correu electrònic, número de telèfon i les dates de realització** són imprescindibles per poder-se comunicar amb els responsables de les activitats i els recursos i notificar-ne qualsevol canvi d'estat. També són importants per tothom que hagi de contactar amb qui organitza aquestes activitats.

Si heu introduït una activitat com a temporal, una vegada que les dates de realització de l'activitat hagin finalitzat, aquesta passarà a la categoria “d'**històrica**” i es notificarà a l'adreça de correu electrònic de la persona de contacte, aquest canvi. Si l'activitat continua activa o s'ha de repetir en altres dates, a la secció “**Les meves activitats**” la persona de contacte podrà editar-la, tornar-la a actualitzar i passarà de nou a activa. Les activitats considerades com a històriques només es visualitzen des de pàgina web.

Quan es **compleixi un any** de la validació d'una activitat, també se us sol·licitarà que la reviseu i actualitzeu si fos necessari.

Abans de marcar el botó "**Finalitzar**":

- Feu una revisió de les dades registrades i del **resum** que se us mostra.
- Si observeu algun error o que la foto no es veu correctament, podeu anar cap enrere mitjançant el botó "**Anterior**" per corregir.

Un cop emplenats els formularis d'inscripció i quan aquesta sigui validada per l'Observatori de Salut, rebreu una notificació al correu electrònic amb el qual us va registrar al formulari, en què se us comunicarà que ha estat **validada**. A partir d'aquest moment la informació serà **visible** per a qualsevol usuari a la pàgina web.

Per a qualsevol dubte, us podeu posar en contacte amb l'equip d'Aquí sí: Actius i salut a l'adreça de correu electrònic següent **actius.salut@gencat.cat** o al telèfon 935 513 591.

Bibliografia

- (1) DALGARD OS, DOWRICK C, LEHTINEN V, VAZQUEZ-BARQUERO JL, CASEY P, WILKINSON G, et al. Negative life events, social support and gender difference in depression. A multinational community survey with data from the ODIN study. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 2006a; 41: 444-451